

ficeerd worden, dan zou geen recht worden gedaan aan het feit dat de Schrift niet zomaar uit de hemel is komen vallen, maar tot stand is gekomen in de loop van een historisch proces waarbij sprake is van menselijke bemiddeling.¹⁴ Deze verhouding komt concreet tot uitdrukking in het kernbegrip van Bavincks schriftbeschouwing: de aan II Tim. 3:16 ontleende term 'theopneustie'.

Het begrip 'theopneustie' heeft in Bavincks theologie een dubbele betekenis. In de eerste plaats is het een aanduiding voor de *oorsprong* van de Schrift. De bijbel is tot stand gekomen als gevolg van een *daad van God*. Dit komt tot uitdrukking als hij schrijft:

de theopneustie was altijd eene inwerking van Gods Geest in het bewustzijn en had tot doel de garantie van den inhoud der Schrift.¹⁵

De term 'theopneustie' heeft hier een passieve betekenis en duidt op wat gewoonlijk in de (gereformeerde) theologie wordt benoemd als de 'inspiratie' van de Schrift: zij is door God geademd.¹⁶ In zijn schriftbeschouwing werkt Bavinck uitvoerig uit hoe de schriftinspiratie gedacht moet worden. Hij maakt daarbij onderscheid tussen de menselijke bijbelschrijvers (de *auctores secundarii*) en de Heilige Geest (de *auctor primarius*).¹⁷ De bijbel is dankzij menselijke bemiddeling tot stand gekomen, maar ten diepste geldt de Heilige Geest als de auteur van de Schrift. Bavinck is er zeer beducht voor ofwel aan de Heilige Geest ofwel aan de menselijke bijbelschrijvers tekort te doen. Hij verzet zich daarom onder andere tegen een mechanische opvatting van de inspiratie van de Schrift. De theopneustie is *organisch* van aard. Met de term 'organisch' doelt hij op twee dingen: de bijbel is via historische en culturele bemiddeling tot stand gekomen.¹⁸ Tevens kan in de Schrift onderscheiden worden tussen een centrum (Christus) en een periferie.¹⁹

Behalve als aanduiding voor de oorsprong van de Schrift, gebruikt Bavinck het begrip 'theopneustie' ook als aanduiding voor een *blijvende eigenschap van de bijbel*:

De theopneustie is daarom ook eene blijvende eigenschap van de Heilige Schrift. Zij werd niet alleen getheopneusteed in het moment, dat zij te boek werd gesteld; zij *is* theopneust.²⁰

'Theopneustie' heeft in deze woorden een actieve betekenis: de Schrift ademt God. Beide betekenissen van het begrip 'theopneustie' hangen voor Bavinck onlosmakelijk samen. Het is duidelijk dat zon-

13. H. Bavinck, *GDI*, 552vv.

14. H. Bavinck, *GDI*, 348-357.

15. *GDI*, 353; vgl. 397; H. Bavinck, *Magnalia Dei. Onderwijzing in de Christelijke Religie naar Gereformeerde Belijdenis*, Kampen 1909, 101.

16. *GDI*, 395.

17. *GDI*, 398.

18. *GDI*, 409; vgl. 402; H. Bavinck, *Wijsbegeerte der openbaring*, Stone-lezingen voor het jaar 1908, gehouden te Princeton N.J., Kampen 1908, 19 (verder afgekort als *WO*); H. Bavinck, *Moder-nisme en Orthodoxie*, Rede gehouden bij de overdracht van het rectoraat aan de Vrije Universiteit op 20 oktober 1911, Kampen z.j., 36v. (verder afgekort als *MO*).

19. *GDI*, 409v.

20. *GDI*, 357 (curs. DvK); vgl. 410.